

הלכות תעניות

CHAPTER I

1. A positive Scriptural commandment prescribes prayer and the sounding of an alarm with trumpets whenever trouble befalls the community. For when Scripture says, *Against the adversary that oppresseth you, then ye shall sound an alarm with the trumpets* (Num. 10:9), the meaning is: Cry out in prayer and sound an alarm against whatsoever is oppressing you, be it famine, pestilence, locusts, or the like.

2. This procedure is one of the roads to repentance, for as the community cries out in prayer and sounds an alarm when overtaken by trouble, everyone is bound to realize that evil has come upon them as a consequence of their own evil deeds, as it is written, *Your iniquities have turned away these things, and your sins have withholden good from you* (Jer. 5:25), and that their repentance will cause the trouble to be removed from them.

3. If, on the other hand, the people do not cry out in prayer and do not sound an alarm, but merely say that it is the way of the world for such a thing to happen to them, and that their trouble is a matter of pure chance, they have chosen a cruel path which will cause them to persevere in their evil deeds and thus bring additional troubles upon them. For when Scripture says, *But walk contrary unto Me; then I will walk contrary unto you in fury* (Lev. 26:27-28), the meaning is: If, when I bring trouble upon you in order to cause you to repent, you say that the trouble is purely accidental, then I will add to your trouble the fury appropriate to such an "accident."

4. On the authority of the Scribes, fasting is required whenever trouble befalls the community, until mercy is vouchsafed to it from heaven. During such fasts people should cry out in prayer and supplication, and should sound an alarm, but with trumpets only.

9. Just as a community should fast when in trouble, so should an individual fast when in trouble. Thus, if a dear one is ill, or if one is lost in the wilderness or is confined in prison, it is his duty to fast on this account and to solicit God's mercy by reciting the prayer beginning, "Answer us, O Lord," etc., during each of the daily services. However, one should not fast on Sabbaths, festivals, new moons, Hanukkah, or Purim.

17. On each fast day undertaken by a community beset by troubles, the court and the elders should remain in session at the synagogue from the end of the morning service until midday, to examine into the conduct of the citizens and to remove the obstacles to righteous living provided by transgressions. They should carefully search and inquire after those guilty of extortion and similar crimes, in order to set them apart, and those who act high-handedly, in order to humble them, and after other such matters. From midday until evening should be spent as follows: For the third quarter of the day, the Scriptural blessings and imprecations should be read, in accordance with the verse, *My son, despise not the chastening of the Lord, neither spurn thou His correction* (Prov. 3:11), with the lesson from the Prophets consisting of admonitions having reference to the particular trouble involved. During the last quarter of the day, the afternoon service should be held and everyone, to the best of his ability, should recite supplications, cry out in prayer, and confess his sins.

CHAPTER II

1. The following are the afflictions for which a community should fast and sound an alarm: oppression of Israel by their enemies, war, pestilence, wild beasts, locusts, crickets, blasting of crops, mildew, collapse of buildings, epidemics, economic crisis, and excess or deficiency of rain.

ספנת גשה אסת. והיא: לצעק לפני ה' בקל-צפת צרה גדולה שלא תבוא על הצבור.
ובאור ספנה זו בקרקעים אלו:

פרק ראשון

א מצות גשה מן-התורה לצעק ולהריע בחצוצרות על כל-צרה שתבא על הצבור, שנאמר: על-הצר הצר אתכם והרעלתם בחצוצרות (בסדר י"ט), כלומר: כל-דבר שיצר לכם, כגון בצרת ודבר וארבה וכיוצא בהם - יצעק עליהם והריעו.

ב ודבר זה מצרכי התשובה הוא, שבזמן שתבוא צרה ויוצקו עליה ויריעו - ידעו הכל שבגלל מעשיהם הרעים הורע להם, כפתוב: צונותיכם הטו וגו' (ירמיהו ה"ב), וזה הוא שיגורם להסיר הצרה מעליהם.

ג אבל אם לא יוצקו ולא יריעו אלא יאמרו: דבר זה ממנהג העולם ארע לנו וצרה זו נקרה נקריה - הרי זו דרך אכזריות וגורמת להם להצטק במעשיהם הרעים, ותוסיף הצרה צרות אחרות. הוא שכתוב בתורה: והלקתם עמי בקרי והלקתי (גם אני) עמכם בחמת-קרי (ירמיהו כ"ח-כ"ח). כלומר: כשאביא עליכם צרה כזו שתשובו, אם תאמרו שהיא קרי - אוסיף לכם חמת אותו קרי.

ד ומדברי סופרים: להתענותי על כל-צרה שתבוא על הצבור עד שיירחמו מן-השמים. ובימי התעניות האלו, יוצקין בתפלות ומתענגים ומריעין בחצוצרות בלד: ואם היו במקדש - מריעין בחצוצרות ובשופר. השופר מקצר והחצוצרות מאריכות, שמצות היום בחצוצרות. ואין תוקעין בחצוצרות ושופר כאחד אלא במקדש, שנאמר: בחצוצרות וקול שופר הריעו לפני המלך היא (תהלים צ"ו).

ט בשם שהצבור מתענים על צרתם, כך היחיד מתענה על צרתו. כיצד? הרי שהיה לו חולה, או תועה במדבר או אסור בבית האסורין - יש לו להתענות עליו ולבקש רחמים בתפלתו, ואומר: עננו וכו' - בכל-תפלה שמתפלל. ולא יתענה בשבתות ולא במועדות ולא בראשי חודשים ולא בחגכה ופורים.

יז בכל-יום-תענית שגזרין על הצבור מפני הצרות - בית דין והזקנים יושבים בבית הכנסת ובדוקים על מעשי אנשי העיר מאחר תפלת שחרית עד חצות היום ומסירים המכשולות של צברות; ומזהירים ודורשים וחוקרים על בעלי חמס ועברות ומפרישים אותם, ועל בעלי ירוע ומשפילים אותם וכיוצא בדברים אלו. ומחזי היום ולערב - רביע היום קוראים בגברות וקללות שבתורה, שנאמר: מוסר ה' בני אל-תמאס ואל-תקץ בתוכחתו (משלי ג' ט), ומפטירים בגביא בתוכחות מעגן הצרה; ורביע היום האחרון מתפללים מנחה ומתענגים ויוצקים ומתנדבים כפי חמם.

פרק שני

א אלו הן הצרות של צבור שמתענים ומתריעים עליהן: על הצרת שונאי ישראל לישראל, ועל הסרב, ועל הדבר, ועל סיה רעה, ועל הארבה, ועל הקטיל, ועל השדפוץ, ועל הברק, ועל המפלה, ועל החלאים, ועל המזונות, ועל המטר.

12. The fifth supplementary benediction he concluded as follows: "May He who answered Jonah in the belly of the fish also answer you and listen to the sound of your outcry on this day. Blessed art Thou, O Lord, who answerest in time of trouble."

13. The sixth supplementary benediction he concluded as follows: "May He who answered David and Solomon, his son, in Jerusalem, also answer you and listen to the sound of your outcry on this day. Blessed art Thou, O Lord, who showest mercy to the earth."

The people answered "Amen!" after each of these benedictions, just as they did after the other benedictions.

18. After the service is over—no matter where the seven fast days here described are observed—the whole congregation should repair to the cemetery to weep and recite supplications there, in order to impress upon them that they too will die if they do not repent of their ways. Furthermore, on every fast day imposed on a community—no matter where it is situated—on account of trouble, there should be an additional service at the close of the day.

CHAPTER V

1. There are days which are observed by all Israel as fasts because tragic events happened on them, the object being to stir the hearts to open roads to repentance, and to remind us of our own evil deeds, and of our fathers' deeds which were like ours, as a consequence of which these tragic afflictions came upon them and upon us. For as we remember these things we ought to repent and do good, in accordance with the Scriptural verse, *And they shall confess their iniquity, and the iniquity of their fathers,* etc. (Lev. 26:40).

2. These fast days are the following:

Tishri 3rd, because Gedaliah the son of Ahikam was slain on that day, thus extinguishing the last remaining ember of Israel's independence and making her exile complete.

Tebeth 10th, because wicked Nebuchadnezzar, king of Babylon, invested Jerusalem on that day, placing it under siege and in sore straits.

Tammuz 17th, on which five things happened: the tables of the Law were broken, the daily burnt offering ceased just before the destruction of the first Temple, the walls of Jerusalem were breached just before the destruction of the second Temple, wicked Apostomos burned the Law and set up an idol in the Temple.

3. Ab 9th, on which five things happened: the decree was issued in the wilderness that the Israelites were not to enter the Holy Land, the Temple was destroyed both the first time and the second time, a great city named Bcttar was captured—it contained thousands and myriads of Israelites and had a great king whom all Israel, including the greatest scholars, thought to be the King Messiah, but he fell into the hands of the Romans who slew them all, a calamity as great as that of the destruction of the Temple—and finally, on that day predestined to misfortune, the wicked Turnus Rufus plowed up the Temple site and its surroundings, in fulfillment of the Scriptural verse, *Zion shall be plowed as a field* (Micah 3:12; Jer. 26:18).

19. All the fast days mentioned above are destined to be abolished in the time of the Messiah; indeed, they are destined to be turned into festive days, days of rejoicing and gladness, in accordance with the verse, Thus saith the Lord of Hosts: The fast of the fourth month, and the fast of the fifth, and the fast of the seventh, and the fast of the tenth, shall be to the house of Judah joy and gladness, and cheerful seasons; therefore love ye truth and peace (Zech. 8:19).

יב בְּמִשְׁפַּחַת הַיּוֹם הַזֶּה: מִי שֶׁעָנָה אֶת-יוֹנָה בְּמִצֵּי הַדָּגָה, הוּא יַעֲנֶנּוּ אֲתֶכֶם וְיִשְׁמַע קוֹל צַעֲקַתְכֶם בַּיּוֹם הַזֶּה. בְּרוּךְ אַתָּה ה' הַעֲוֵנָה בְּעַת צָרָה יי.

יג בְּשִׁשִּׁית הוּא הוֹתֵם: מִי שֶׁעָנָה אֶת-דָּוִד וְשְׁלֹמֹה בְּנוֹ בִירוּשָׁלַיִם, הוּא יַעֲנֶנּוּ אֲתֶכֶם וְיִשְׁמַע קוֹל צַעֲקַתְכֶם בַּיּוֹם הַזֶּה. בְּרוּךְ אַתָּה ה' הַמְּרַחֵם עַל הָאָרֶץ יי, וְכָל-הָעָם עֹנִינִי אָמֵן אַחֵר כָּל-בְּרִכָּה וּבְרִכָּה. כְּדָרָךְ שְׁעֹנִין אַחֵר כָּל-בְּרִכּוֹת.

יח שְׁבַע מַעֲשֵׂי הָאֱלֹהִים כָּל-מְקוֹם שְׁגוֹרִים אוֹתָן שָׁם, אַחֵר שְׁמַתְפַּלְלִים יוֹצֵאִים כָּל-הָעָם לְבֵית הַקְּבָרוֹת וּבוֹכִים וּמַתְחַנְנִים שָׁם, כְּלוּמַר: הֲרֵי אַתָּם מַתִּים כְּאֱלֹהִים אִם לֹא תִשׁוּבוּ מִדְּרָכֵיכֶם יי, וְכָל-מַעֲשֵׂי מַתְעַנְיֹת הַצָּרוֹת שְׁגוֹרִין עַל הַצְּבוּר—מַתְפַּלְלִין תְּפִלַּת גְּזִילָה יי בְּכָל מְקוֹם.

פָּרָק חֲמִישִׁי

א יֵשׁ שָׁם יָמִים שְׁלֹשֶׁת-יִשְׂרָאֵל מִתְעַנְיִים בָּהֶם מִפְּנֵי הַצָּרוֹת שְׂאֲרָעוּ בָהֶם, כְּדִי לְעוֹרֵר הַלְּבָבוֹת לְפָתַח דְּרָכֵי הַתְּשׁוּבָה; וַיְהִי זֶה זְכוֹן לְמַעֲשֵׂי הַרְעִים וּמַעֲשֵׂי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁהִיא כְּמַעֲשֵׂי עַתָּה, עַד שֶׁגָּרַם לָהֶם וּלְנוּ אוֹתָן הַצָּרוֹת: שְׁבֻזְכוֹן דְּבָרִים אֱלֹהִים נָשׁוּב לְהִטִּיב, שְׁנֵאמַר: וַהֲתוֹדוּ אֶת-עֲוֹנָם וְאֶת-עֵוֹן אֲבֹתָם וְגו' (יִצְרָא כה ט).

ב וְאֵלֵינוּ הֵם: יוֹם שְׁלִישִׁי בְּתַשְׁרִי—שָׁבוּ נְהַרְג גְּזִלְיָה בֶן אַחִיקָם וּנְקַת גַּחְלֵת יִשְׂרָאֵל הַנּוֹשָׁאֲרָת וּסְבֵב לְהַתֵּם גְּלוּתָם; וְצִוִּי בְּטַב—שָׁבוּ סַמָּךְ מִלְּךָ בְּכָל גְּבוּדְכֶם וְנִצַּח הַרְשָׁע עַל יְרוּשָׁלַיִם וְהִבִּיאָה בְּמַצוֹר וּבְמַצוּקָה; וַיִּזוּ בְּחַמּוֹז—חַמְשָׁה דְבָרִים אֲרָעוּ בוֹ: נִשְׁמַרְו הַלּוּחוֹת; וּבְטַל הַתַּמִּיד מִבֵּית רֵאשׁוֹן; וְהִבְקָעָה יְרוּשָׁלַיִם בְּחַרְבֵּן שְׁנִי, וְשָׂרָף אֶפּוֹסְטוֹמוֹס הַרְשָׁעִי אֶת-הַתּוֹרָה יי, וְהַעֲמִיד יי אֶלֶם בְּהִיכָל.

ג וְתַשְׁעָה בָּאֵב—חַמְשָׁה דְבָרִים אֲרָעוּ בוֹ: נִגְזַר עַל יִשְׂרָאֵל בְּמַדְבָּר שְׁלֹא יִכְנָסוּ לְאֶרֶץ יי, וְחָרַב הַבַּיִת יי בְּרֵאשׁוֹנָה יי וּבְשִׁנְיָה יי, וְנִלְכְּדָה עִיר גְּדוּלָה וּבִיתָר שָׁמָּה וְהָיוּ בָּהּ אֲלָפִים וּרְבֻבוֹת מִיִּשְׂרָאֵל וְהָיָה לָהֶם מִלְּךָ גְּדוּל יי וְדָמוּ כָל-יִשְׂרָאֵל וּגְדוּלֵי הַתְּחָמִים שֶׁהוּא מִלְּךָ הַמְּשִׁיחִים יי, וְנָפַל בְּיַד הַרֹמָאִים וְנִהְרָגוּ כָּלֶם וְהָיְתָה צָרָה גְּדוּלָה כְּמוֹ חַרְבֵּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְבוֹ בַיּוֹם יי הַמּוֹכֵן לְפָרְעוֹנוֹת חֲרַשׁ טוֹרְנִסְרוּפוֹס הַרְשָׁע אֶת-הַהֵיכָל וְאֶת-סִבְיָתוֹ, לְקַיֵּם מֵה-שְׁנֵאמַר: צִוִּן שָׂדֵה סַחְרַשׁ (מִיכָה ג יב).

יט כָּל-הַצּוּמוֹת הָאֵלֶּם עֲתִידִים לְבָטֵל לְיַמּוֹת הַמְּשִׁיחִי, וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁהֵם עֲתִידִים לְהִיּוֹת יוֹם טוֹב וַיְמִי שְׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה. שְׁנֵאמַר: כֹּה-אָמַר ה' צְבָאוֹת צוּם הַרְבִּיעִי וְצוּם הַחֲמִישִׁי וְצוּם הַשְּׁבִיעִי וְצוּם הַעֲשִׂירִי יִהְיֶה לְכִית-יְהוּדָה לְשִׂשׁוֹן וְלִשְׂמִחָה וְלַמְּעִידִים טוֹבִים וְהַקָּמֵת וְהַשְּׁלוֹם אֲהַבּוּ יי (זְכוּרִי ה ט).

12. What is to be understood by collapse of buildings? If an increasingly large number of sound walls not situated near a river collapses, this is an affliction, and a fast should be proclaimed and an alarm sounded. The same should be done if an earthquake or a windstorm causes buildings to collapse and kill human beings.

13. What is to be understood by epidemics? If the identical disease—for example, croup, fever, or the like—strikes many people in a city, and the victims die from it, it is to be regarded as a communal affliction, and a fast should be proclaimed and an alarm sounded.

14. What is to be understood by an economic crisis? If the merchandise from which the majority of the inhabitants of a city derive their livelihood—such as linen goods in Babylonia, or wine and oil in the Land of Israel—declines in price, and trade is reduced to such an extent that a merchant is compelled to offer goods worth ten denars for six in order to find a buyer, this constitutes a communal affliction, and an alarm should be sounded and prayers recited on this account, even on the Sabbath.

CHAPTER IV

2. Thereupon, while everybody was scared, an elder scholar stood up amongst them—if there was no elder scholar present, a younger scholar stood up in his place; if there was neither an elder nor a younger scholar present, someone of imposing appearance stood up instead. Addressing words of exhortation to the gathering, he spoke as follows: "My brethren, neither sackcloth nor fasting is of any avail, only repentance and good deeds, as we find in the case of Nineveh, for Scripture does not say of the men of Nineveh, 'God saw their sackcloth and their fasting,' but God saw their works (Jonah 3:10), and the Prophet says further, Rend your hearts and not your garments (Joel 2:13)." The speaker then added further exhortations along these lines, to the best of his ability, until he reduced his listeners' hearts to submission and caused them to repent completely.

6. He then added supplicatory prayers, to the best of his ability, and continued with the seventh benediction, which begins "O look unto our affliction, plead our cause, and hasten to redeem us." After additional supplication, he concluded as follows: "May He who answered our father Abraham on Mount Moriah also answer you and listen to the sound of your outcry on this day. Blessed art Thou, O Lord, Redeemer of Israel."

7. He then added the six supplementary benedictions, one after the other. To each of them he appended supplicatory prayers and verses familiar to him from the Prophets and the Writings, concluding them in turn with the following perorations:

8. The conclusion of the first supplementary benediction was: "May He who answered Moses and our fathers at the Red Sea also answer you and listen to the sound of your outcry on this day. Blessed art Thou, O Lord, who rememberest forgotten things."

9. The second supplementary benediction he concluded as follows: "May He who answered Joshua in Gilgal also answer you and listen to the sound of your outcry on this day. Blessed art Thou, O Lord, who hearkenest unto the ram's horn sounding the alarm."

10. The third supplementary benediction he concluded as follows: "May He who answered Samuel in Mizpah also answer you and listen to the sound of your outcry on this day. Blessed art Thou, O Lord, who hearkenest unto the cry of distress."

11. The fourth supplementary benediction he concluded as follows: "May He who answered Elijah on Mount Carmel also answer you and listen to the sound of your outcry on this day. Blessed art Thou, O Lord, who hearkenest unto prayer."

יב. על המפלות כיצד? הרי שרבתה כעיר מפלת קתלים ובריאים שאינם עומדים בצד הנקרי - הרי זו צרה ומתענים ומתריעים עליה. וכן על הרעש, ועל הרוחות שמהם מפילין את-הבנין והורגין - מתענים ומתריעים עליהם.

יג. על הקלאים כיצד? הרי שירד חלי אחד לאנשים הרבה באומה העיר, כגון: אספקה או תחורם וכיוצא בהן והיו מתים באותו החלי - הרי זו צרת צבור וגוברים לה תענית ומתריעים. וכן חכוף לחיי, הרי הוא כשחין פורח ואם פשט קרב הצבור - מתענים ומתריעים עליו, אכל חכוף יבש - צועקים עליו בלבד.

יד. על המזונות כיצד? הרי שהולו דברים של יסחורה שרב חיי אנשי אותה העיר מהם, כגון: כלי פשתן בקבל ויין ושמן בארץ ישראל, ונתמצט המשא והפתן עד שיצטרף הפגז למכר שנה עשרה בששה"ט ואחר כך ימצא לוקח - הרי זו צרת צבור ומתריעים עליה וצועקים עליה בשבת.

פָּרָק רְבִיעִי

ב ואחר כך" מעמידים ביניהם וכן תכם והם יושבים. לא היה שם" וכן תכם - מעמידים תכם; לא היה שם לא וכן ולא תכם - מעמידים אדם של צורה" ואומר לפנייהם דברי כבושין: אחינו, לא שק ולא תענית גורמין, אלא תשובה ומעשים טובים, שכן מצינו בנינוה, שלא נאמר באנשי נינוה: וירא האלהים את-שקם ואת-תעניתם, אלא: וירא האלהים את-מעשיהם (יח"ב י). ובקבלה" הוא אומר: קרעו לבבכם ואל-בגדיכם (יח"ב ב י). ומוסיף בענינות אלו כפי כחו עד שיכניע וישבו תשובה גמורה.

ו ואומר דברי תחנונים כפי כחו. ואמר: ראה נא בענינו וריבה ריבנו ומהר לגאלנו. ומתחנן ואומר בסוף תחנוניו: מי ששנה את-אברהם אבינו בהר המוריה, הוא ישנה אתכם וישמע קול צעקתכם ביום הנה. ברוך אתה ה' גואל ישראל. ומתחיל להוסיף שש ברכות" שהוא מוסיף זו אחר זו ומתחנן בכל-אחת מהן בדברי תחנונים ופסוקים מדברי קבלה ומכתבי הקדש כפי שהוא רגיל, וחוסם בקל אחת מהן בתחיתות אלו.

ז בראשונה הוא חותם: מי ששנה את-משה ואבותינו על ים-סוף, הוא ישנה אתכם וישמע קול צעקתכם ביום הנה. ברוך אתה ה' זוכר הנשפחות."

ח בשניה הוא חותם: מי ששנה את-יהושע בגלגל, הוא ישנה אתכם וישמע קול צעקתכם ביום הנה. ברוך אתה ה' שומע תרועה."

ט בשלישית הוא חותם: מי ששנה את-שמאל במצפה, הוא ישנה אתכם וישמע קול צעקתכם ביום הנה. ברוך אתה ה' שומע צעקה."

יא ברכיזית הוא חותם: מי ששנה את-אליהו בהר הפרקל הוא ישנה אתכם וישמע קול צעקתכם ביום הנה. ברוך אתה ה' שומע תפלה."